

ביאורים

חוויות החיים מרובות, ולריבוי הזה עשויות להיות השלכות מזיקות. ריבוי החוויות יכול להביא את האדם לחיים מפוזרים וחסרי כיוון מרכזי, כשבכל יום הוא מרגיש שהוא נמשך לכיוון אחר וכך, לאורך זמן, הוא אינו מתקדם לשום מקום. האדם יכול להרגיש בתוכו שאיפות רבות שאינן קשורות זו לזו, ואפילו אם הוא יקבל החלטה לבחור רק בכיוון אחד, ורק את המטרה הזו הוא יציב לנגד עיניו, עדיין הוא עלול לחשוב שעליו לוותר על שאר שאיפות חייו ולכבות את החלקים האחרים בחייו - שהרי אינם קשורים למטרה שלו. זאת התשתית המחשבתית שקדמה להופעת העבודה הזרה. התפיסה של ריבוי אלים מבטאת מבט על העולם כעולם מפוזר בעל חלקים רבים, שאינם קשורים אלו לאלו. כנגד זאת לחמה היהדות לבשר שקיים א-ל אחד, ולכן גם הדחפים של כל חלקי הנפש השונים קשורים אלו באלו, וביחד הם מרכיבים מערכת אחת ושותפים לשאיפה אחת. ויותר מזה, היא ביארה והדגישה מהי אותה שאיפה: **השאיפה למלא את העולם בטוב ובקדושה**. כל הטוב שבעולם נובע רק מא-ל אחד העומד מאחורי כל הבריאה. הוא הא-ל הטוב, והכול קשור למערכת הטוב. אפילו הרע - הוא חלק ממערכת הטוב. הוא מרכיב במערכת שנועד להביא לטוב בדיוק כמו שאר חלקי המערכת. זו החשיבות הגדולה של ההכרה באחדות ה' עוד לפני ציווי האהבה אליו. משה רבנו מדגיש לנו שמאחורי כל השאיפות בחיים ומאחורי כל הרצונות שנרגיש בתוכנו - מאחורי כולם - נמצא הקב"ה. מאחורי כל אהבות החיים, המתמצות בשלושה גורמים, כפי שלמדנו אתמול (אהבת הטוב, המועיל והערב). מאחורי כולם הקב"ה נמצא. לא זו בלבד שהריבוי שבשפע החיים שלנו אינו סותר את אחדותו של ה', אלא אפילו מתחייב שכל האהבות יתלכדו סביבו. למרות אחדותו כל השפע נכלל בו. וכיוון שהוא אחד, תהיה בנו רק אהבה אחת גדולה לא-ל אחד, והיא לא תוחלש אלא תישאר אהבת לב ונפש, כי לא נצטרך לפצלה בין שני אלים או בין שתי מטרות לא קשורות. רק אמונת הייחוד מאפשרת ומחייבת אהבה אינסופית לה', אהבה הגואלת את כל חייו.

הרחבות

• אהבה ה' היא דבקות

שיתאחד האוהב באוהב התאחדות גמורה, כמו שהוא מגדר האהבה. אהבה היא דבקות. ההרגשה שיש מישוהו אחר שהוא חלק ממני היא אהבה. ממילא האהבה גורמת לתחושות רבות, כגון: רצון להטיב, דאגה, אכפתיות, מסירות, ועוד. כך כותב רבי יוסף אלבו בסוף הספר: "אין החבר זולת עצמו (החבר אינו ישות נפרדת ממני), ו(לכן) ראוי לו שיאהב אותו כאהבתו לעצמו, וזהו שאמרה תורה "ואהבת לרעך כמוך" [ויקרא יט, יח]. כלומר, כמו שאהבתך את עצמך אין בה זולתיות כך אהבתך את חברך לא תחשוב שהוא דבר זולתך, שהוא גדר האהבה הגמורה שיתאחד האוהב עם האהוב. ולזה (ובגלל זה) תמצא כי 'אהבה' בגימטרייה עולה ל'אחד' (13), כי אין האהוב זולת עצמו כלל" [העיקרים ד, מה].

ראינו שאהבה היא דבקות, כיצד היא באה לידי ביטוי ביחס לקב"ה? כותב הרמב"ם: "וכיצד היא האהבה הראויה? הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה רבה עזה עד מאוד, עד (כדי כך) שתהא (שתהיה) נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגה (מרוכז) בה תמיד, כאלו (כמו) אנשים אלו) חולי האהבה שאין דעתם פנויה מאהבת אותה אישה שהוא שוגה בה תמיד, בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה. יתר (יותר) מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו, שוגים בה תמיד, כמו שצוינו "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך" [דברים ו, ה]. והוא ששלמה אומר דרך משל "כי חולת אהבה אני" [שיר השירים ב, ה] וכל שיר השירים משל הוא לענין זה" [הלכות תשובה י, ג].

ולזה תמצא כי משה-רבנו ע"ה, כשהיה מזהיר את ישראל לאהב הש"י בכל מיני האהבה, כמו שנבאר, כמה שאמר [דברים ו, ה]: "ואהבת את יי אלהיך בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאדך" - הקדים ואמר: "שמע ישראל, יי אלהינו, יי אחד". כלומר: כי עם-היותו אחד, יאותו לו כל מיני האהבה המתחלפים, אם אהבת הטוב ואם אהבת המועיל ואם אהבת הערב. לפי שהוא, יתברך, טוב גמור, והוא הנותן התועלת ונותן התענוג, ואין לך לאהב זולתו, אף אם תהיה אהבתך מאי-זה מין שתהיה, כי כל סבות האהבה נמצאות בו. ולזה ראוי לאהב אותו "בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאדך", כי אין-שם מונע שלא תהיה האהבה אליו שלמה בתכלית מה שאפשר.

וזה, כי אף אם אי-אפשר לאדם לאהב שני דברים או שני אנשים אהבה שלמה בתכלית; לפי שאם יאהב את שניהם [על השווי^ו], אין האהבה אל האחד שלמה בתכלית-השלמות, אחר שהיא מתחלקת בין שניהם. ואי-אפשר שיתאחד האוהב באוהב התאחדות גמורה, כמו שהוא מגדר האהבה, אלא אם-כן היה האוהב אחד. ולזה אמר: "יי אחד", כלומר: אחר שהש"י אחד, אין האהבה מתחלקת, ואפשר שתהיה אהבתך אליו גמורה, כי לא תתחלק האהבה לשנים. ואף אם תהיה האהבה ממינים מתחלפים, רצוני לומר מצד-הטוב או מצד-המועיל או מצד-הערב - להיות הש"י אחד והיות נמצאות בו כל סבות האהבה המתחלפות, ראוי שתהיה האהבה אליו שלמה "בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאדך", באיזה-בחינה שתהיה מן הבחינות.

לא תחלק האהבה לשניים

